Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 21. decembra 2016*

„Predhodno odločanje — Carinski zakonik Skupnosti — Uredba (EGS) št. 2913/92 — Člen 96 — Zunanji tranzitni postopek — Pojem ‚prevoznik‘ — Nepredložitev blaga namembnemu carinskemu uradu — Odgovornost — Podizvajalec prevoza, ki je blago predal glavnemu prevozniku na parkirišču namembnega carinskega urada in to blago ponovno prevzel zaradi nadaljnjega prevoza“

V zadevi C-547/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Kúria (vrhovno sodišče, Madžarska) s sklepom z dne 29. septembra 2015, ki je prispel na Sodišče 20. oktobra 2015, v postopku

Interservice d.o.o. Koper

proti

Sándorju Horváthu,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik senata, E. Juhász, C. Vajda, sodnika, K. Jürimäe, sodnica, in C. Lycourgos, sodnik,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za S. Horvátha J. Ocsák, odvetnik,

— za madžarsko vlado G. Koós in M. Z. Fehér, agenta,

— za Evropsko komisijo L. Grønfeldt in A. Sipos, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. julija 2016

izreka naslednjo

* * Jezik postopka: madžarščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 96(2) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 648/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. aprila 2005 (UL 2005, L 117, str. 13) (v nadaljevanju: carinski zakonik).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Interservice d.o.o. Koper in Sándorjem Horváthom zaradi izterjave carinskih dajatev, ki jih je prvonavedena kot „glavni zavezanec“ plačala slovenskim carinskim organom zaradi odstranitve blaga, ki ga je drugonavedeni kot podizvajalec prevoza prevažal v okviru zunanjega skupnostnega tranzitnega postopka, izpod carinskega nadzora.

Pravni okvir

3 Člen 4, točka 21, carinskega zakonika pojem „imetnik postopka“ opredeljuje kot „osebo, v imenu katere je bila carinska deklaracija izdelana, ali osebo, na katero so bile prenesene pravice in obveznosti zgoraj omenjene osebe v zvezi z določenim carinskim postopkom“.

4 Člen 37 carinskega zakonika določa:

„1. Blago, ki je vneseno na carinsko območje Skupnosti, je od trenutka vnosa predmet carinskega nadzora. Skladno z veljavnimi določbami je lahko predmet carinske kontrole.

2. Blago ostane pod carinskim nadzorom tako dolgo, dokler se ne določi carinski status blaga in, če gre za blago, ki ni skupnostno, brez vpliva na člen 82(1), do trenutka zamenjave carinskega statusa ali vnosa v prosto cono ali prosto skladišče, oziroma do njegovega ponovnega izvoza ali uničenja v skladu s členom 182.“

5 Člen 92 carinskega zakonika določa:

„1. Zunanji tranzitni postopek se konča in obveznosti imetnika so ustrezno izpolnjene, kadar je blago dano v postopek in namembni carinski urad izda zahtevane dokumente v skladu z določbami za ta postopek.

2. Carinski organi zaključijo postopek, če lahko na podlagi primerjave podatkov, s katerimi razpolaga urad za odpravo blaga, s podatki, ki jih ima na razpolago namembni urad, ugotovijo, da je bil postopek pravilno končan.“

6 Člen 96 carinskega zakonika določa:

„1. Glavni zavezanec je imetnik postopka v okviru zunanjega skupnostnega tranzitnega postopka. Odgovoren je za:

(a) predložitev nedotaknjenega blaga namembnemu carinskemu uradu v predpisanem roku, pri čemer je dolžan spoštovati ukrepe, ki so jih carinski organi sprejeli za zagotovitev prepoznavanja;

(b) spoštovanje določb skupnostnega tranzitnega postopka.

2. Ne glede na obveznosti glavnega zavezanca iz odstavka 1, je tudi prevoznik ali prejemnik, ki blago sprejme in ve, da je v skupnostnem tranzitu, odgovoren za predložitev nedotaknjenega blaga namembnemu carinskemu uradu v predpisanem roku, pri čemer je dolžan spoštovati ukrepe, ki so jih carinski organi sprejeli za zagotovitev prepoznavanja.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

7 Družba Friedler Spedition GmbH je družbo IGAZ Trans Kft zadolžila za prevoz blaga s poreklom iz Kitajske, ki je v zabojniku prispelo v pristanišče Koper v Sloveniji.

8 Družba IGAZ Trans je dokončanje carinskega postopka zaupala družbi Interservice, ki je pritožnica iz postopka v glavni stvari. Nato je pri S. Horváthu, nasprotni stranki v postopku v glavni stvari, naročila prevoz zadevnega blaga od Kopra do Dunaja v Avstriji, po opravljenem carinskem postopku pa do Rima v Italiji.

9 Družba Interservice je 11. decembra 2008 carinskemu uradu v Kopru po elektronski poti poslala tranzitno deklaracijo z oznako T in tako začela zunanji skupnostni tranzitni postopek. Poleg tega je S. Horváthu izdala in predala pooblastilo, potrebno za prevzem zadevnega blaga od carinskih organov, in tovorni list CMR (tovorni list, uveden na podlagi Konvencije o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga, podpisane v Ženevi 19. maja 1956, kakor je bila spremenjena s protokolom z dne 5. julija 1978).

10 Za dokončanje zunanjega skupnostnega tranzitnega postopka je bilo treba zadevno blago najpozneje do 18. decembra 2008 predložiti namembnemu carinskemu uradu na Dunaju v Avstriji.

11 S. Horváth je zadevno blago prevzel v carinskem uradu v Kopru in ga odpeljal na parkirišče carinskega urada na Dunaju, ki je bil naveden na tovornem listu CMR, kjer je ostal od 12. do 17. decembra 2008 z zabojnikom, v katerem je bilo blago. Zastopniku družbe IGAZ Trans je izročil tranzitne dokumente, potrebne za dokončanje carinskega postopka. Po trditvah družbe IGAZ Trans je ta zastopnik te dokumente nato predal družbi Friedler Spedition, da se dokonča carinski postopek. S. Horváth se je na Madžarsko vrnil 17. decembra 2008, navedeni zabojnik pa pustil na parkirišču.

12 S. Horváth se je na Dunaj vrnil 18. decembra 2008 in zadevno blago v končni namembni kraj v Italiji prepeljal z novim tovornim listom, ki mu ga je predal zastopnik družbe IGAZ Trans.

13 Zadevno blago ni bilo predloženo namembnemu carinskemu uradu na Dunaju.

14 Slovenski carinski organi so odkrili, da sta jim družbi Friedler Spedition in IGAZ Trans poslali ponarejene dokumente kot dokaz o končanem zunanjem tranzitnem postopku. Ker je bilo po njihovem mnenju zadevno blago odstranjeno izpod carinskega nadzora, so družbi Interservice kot glavnemu zavezancu naložili plačilo carinskih dajatev, davka na dodano vrednost (DDV) in zamudnih obresti v znesku 11.196,49 EUR, ki ga je ta družba plačala 16. oktobra 2009.

15 Družba Interservice je na podlagi nepogodbene odgovornosti vložila odškodninski zahtevek zoper S. Horvátha, s katerim je zahtevala, naj se mu naloži plačilo zneska 11.196,49 EUR, skupaj z obrestmi in dodatnimi stroški, in zatrjevala, da je na podlagi člena 96(2) carinskega zakonika prevoznik, skupaj z glavnim zavezancem, odgovoren za predložitev blaga, tudi če gre dejansko le za podizvajalca prevoza.

16 Ker sta sodišče prve stopnje in pritožbeno sodišče to tožbo zavrnili med drugim iz razloga, da se člen 96(2) carinskega zakonika ne uporablja za podizvajalca prevoza, je družba Interservice pri Kúria (vrhovno sodišče, Madžarska) vložila kasacijsko pritožbo.

17 Po mnenju navedenega sodišča je rešitev spora iz postopka v glavni stvari odvisna od vprašanja, ali je zaradi nezakonitega ravnanja S. Horvátha, za katero ta odgovarja, nastal carinski dolg, ki ga je morala družba Interservice kot glavni zavezanec plačati na podlagi člena 203 carinskega zakonika. Pojasnjuje, da je S. Horváth prevzel zadevno blago, pri čemer je vedel, da je bilo v zunanjem skupnostnem tranzitnem postopku, vendar pa se pred nadaljevanjem prevoza blaga od Dunaja do Rima ni prepričal, ali ga je družba IGAZ Trans oziroma družba Friedler Spedition predložila namembnemu carinskemu

uradu. Predložitveno sodišče dodaja, da v postopku v glavni stvari ni drugih elementov, na podlagi katerih bi bilo mogoče sklepati, da je bila tožena stranka seznanjena s tem, da je bilo to blago odstranjeno izpod carinskega nadzora.

18 V teh okoliščinah je Kúria (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba člen 96(2) carinskega zakonika razlagati tako, da je treba za prevoznika blaga šteti ne samo osebo, ki je s prodajalcem sklenila prevozno pogodbo za prevoz blaga (pogodbeni ali glavni prevoznik), temveč tudi osebo, ki v celoti ali deloma opravi prevoz na podlagi druge pogodbe, sklenjene s pogodbenim ali glavnim prevoznikom (podizvajalec prevoza)?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali je treba člen 96(2) carinskega zakonika razlagati tako, da se je podizvajalec prevoza v primeru, kakršen je ta v sporu o glavni stvari, dolžan dovolj trdno prepričati, da je glavni prevoznik dejansko predložil blago namembnemu carinskemu uradu na predpisan način, preden nadaljuje prevoz blaga?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

19 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba pojem „prevoznik“, ki je zavezan predložiti nedotaknjeno blago namembnemu carinskemu uradu v skladu s členom 96(2) carinskega zakonika, razlagati tako, da ta pojem zajema vse osebe, tudi podizvajalca prevoza, ki opravi dejanski prevoz blaga, ki je bilo dano v zunanji skupnostni tranzitni postopek.

20 Ker v carinskem zakoniku pojem „prevoznik“ ni opredeljen, je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso pri opredelitvi tega pojma prava Unije upoštevati hkrati njegovo besedilo, njegov kontekst in njegove cilje (glej v tem smislu sodbo z dne 16. aprila 2015, Angerer, C-477/13, EU:C:2015:239, točka 26 in navedena sodna praksa).

21 V zvezi z besedilom člena 96(2) carinskega zakonika je treba ugotoviti, da se zahtevata dva pogoja, da se „prevozniku“ sme naložiti obveznost predložitve nedotaknjenega blaga namembnemu carinskemu uradu v smislu te določbe. Na eni strani gre za sprejem blaga, ki predpostavlja fizični prevzem tega blaga in neposredno posest nad tem blagom, na drugi pa za to, da je ta ob njegovem sprejemu seznanjen s tem, da je blago v zunanjem skupnostnem tranzitnem postopku.

22 Glede konteksta in cilja navedene določbe je treba navesti, da ta vzpostavlja odgovornost prevoznika, ki je vzporedna odgovornosti glavnega zavezanca iz člena 96(1) carinskega zakonika. Kot je generalni pravobranilec navedel v točkah od 47 do 49 sklepnih predlogov, se odgovornost prevoznika vendarle razlikuje od obveznosti glavnega zavezanca, tako po vsebini kot po obsegu.

23 Odgovornost glavnega zavezanca namreč temelji na njegovem statusu „imetnika“ v tranzitnem postopku, ki je v členu 4, točka 21, carinskega zakonika opredeljen kot oseba, v imenu katere je bila carinska deklaracija izdelana, ali oseba, na katero so bile prenesene pravice in obveznosti te osebe v zvezi s tem carinskim postopkom. Kot imetnik v tranzitnem postopku je glavni zavezanec na podlagi člena 96(1)(b) carinskega zakonika odgovoren za spoštovanje vseh določb tega postopka.

24 Nasprotno pa odgovornost prevoznika, določena v členu 96(2) carinskega zakonika, temelji na fizičnem nadzoru blaga in seznanitvi, da je to blago v zunanjem skupnostnem tranzitnem postopku. Ta določba prevoznika, ki sprejme blago in ve, da je v takem postopku, kot neposrednega posestnika tega blaga zavezuje, da ga nedotaknjenega predloži namembnemu carinskemu uradu v predpisanem roku, pri čemer je dolžan spoštovati ukrepe, ki so jih carinski organi sprejeli za zagotovitev prepoznavanja.

25 V zvezi s tem vprašanje, ali oseba, ki ima neposredno posest nad blagom, opravi prevoz tega blaga na podlagi pogodbe o podizvajanju, sklenjene z glavnim prevoznikom, ni upoštevno. Vsaka druga razlaga bi omogočila, da bi se osebe izognile svoji odgovornosti, ki izhaja iz te določbe, saj te osebe delujejo na podlagi pogodbe o podizvajanju, čeprav imajo fizični nadzor nad zadevnim blagom in vedo, da je to blago v tranzitnem postopku.

26 Glede na navedene preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba pojem „prevoznik“, ki je zavezan predložiti nedotaknjeno blago namembnemu carinskemu uradu v skladu s členom 96(2) carinskega zakonika, razlagati tako, da zajema vse osebe, tudi podizvajalca prevoza, ki opravi dejanski prevoz blaga, danega v zunanji skupnostni tranzitni postopek, in ki je ob sprejemu tega prevoza vedel, da je to blago v tem postopku.

Drugo vprašanje

27 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 96(2) carinskega zakonika razlagati tako, da je podizvajalec prevoza, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki je na eni strani blago, ki ga spremlja tranzitni dokument, predal glavnemu prevozniku na parkirišču namembnega carinskega urada in na drugi strani to blago ponovno prevzel za nadaljnji prevoz, zavezan prepričati se, da je bilo to blago predloženo namembnemu carinskemu uradu, in je lahko odgovoren za tako nepredložitev.

28 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da člen 96(2) carinskega zakonika dopušča, da je podizvajalec, kot je ta iz postopka v glavni stvari, odgovoren za nepredložitev blaga namembnemu carinskemu uradu le, kadar je ta podizvajalec prevoza zavezan zagotoviti to predložitev, ker je blago prevzel in je seznanjen s tem, da je blago v skupnostnem tranzitnem postopku v smislu te določbe.

29 Ker je v obravnavanem primeru iz predložitvenega sklepa razvidno, da je S. Horváth blago iz postopka v glavni stvari najprej sprejel in je vedel, da je bilo v zunanjem skupnostnem tranzitnem postopku, iz odgovora na prvo vprašanje izhaja, da je bil zavezan to blago predložiti namembnemu carinskemu uradu, kar zadeva prevoz tega blaga od Kopra do Dunaja.

30 Zato je treba, najprej, preučiti, ali se je S. Horváth razrešil te obveznosti s tem, da je navedeno blago, ki ga spremlja tranzitni dokument, predal zastopniku glavnega prevoznika, to je družbe IGAZ Trans, na parkirišču namembnega carinskega urada na Dunaju, in nato, če je to tako, ali mu je na podlagi ponovnega prevzema istega blaga za nadaljnji prevoz od Dunaja do Rima navedena obveznost ponovno naložena.

31 Glede vprašanja, ali se je S. Horváth razrešil obveznosti predložitve blaga namembnemu carinskemu uradu s tem, da je blago iz postopka v glavni stvari predal zastopniku glavnega prevoznika, to je družbe IGAZ Trans, na parkirišču namembnega carinskega urada na Dunaju, je iz odgovora na prvo vprašanje za predhodno odločanje razvidno, da odgovornost prevoznika, določena v členu 96(2) carinskega zakonika, temelji na fizičnem nadzoru nad blagom. Zato se prevoznik, ki je ta nadzor prenesel na drugega prevoznika s tem, da mu je predal blago, načeloma razreši svoje obveznosti na podlagi te določbe, če se je ta drugi prevoznik seznanil s tem, da je blago v zunanjem skupnostnem tranzitnem postopku.

32 Čeprav dejstvo, da je blago v skladu s členom 37 carinskega zakonika predmet carinskega nadzora, nasprotuje temu, da je prevoznik lahko oproščen odgovornosti, ki mu je naložena s členom 96(2) tega zakonika, s tem, da blago preda kateri koli drugi osebi, se slednji lahko vseeno razreši te odgovornosti s tem, da to blago preda drugi osebi, ki je v skladu z navedenim členom 96 zavezana, da pravilno predloži blago namembnemu carinskemu uradu, kot je drugi prevoznik, ki sprejme blago in ve, da je blago v skupnostnem tranzitnem postopku.

33 V obravnavanem primeru je iz ugotovitev predložitvenega sodišča razvidno, da je S. Horváth blago iz postopka v glavni stvari pripeljal do parkirišča namembnega carinskega urada na Dunaju. Nato je odšel na Madžarsko, na tem parkirišču pa pustil zabojnik, v katerem je bilo to blago, potem ko je tranzitni dokument, s katerim se je opravil prevoz, izročil zastopniku glavnega prevoznika, to je družbe IGAZ Trans. Po trditvah družbe IGAZ Trans je njen zastopnik nato ta dokument posredoval družbi Friedler Spedition, da bi končala carinski postopek. S pridržkom, da predložitveno sodišče to še preveri, se tako zdi – kot je generalni pravobranilec navedel v točki 52 sklepnih predlogov – da se je S. Horváth obveznosti iz člena 96(2) carinskega zakonika razrešil takoj, ko je to blago, ki ga je spremljal tranzitni dokument, predal zastopniku glavnega prevoznika, to je družbe IGAZ Trans. Okoliščina, da je družba IGAZ Trans ta dokument nato posredovala družbi Friedler Spedition, v zvezi s tem ni upoštevna.

34 Če bi se izkazalo, da se je S. Horváth dejansko razrešil svoje odgovornosti iz člena 96(2) carinskega zakonika s tem, da je blago iz postopka v glavni stvari, ki ga je spremljal tranzitni dokument, predal zastopniku družbe IGAZ Trans, mu na podlagi prejšnjega statusa „prevoznika“ v smislu te določbe ni mogoče naložiti nikakršne obveznosti, da bi se po tej predaji in pred novim prevzemom tega blaga zaradi njegovega prevoza do končnega namembnega kraja v Rimu moral prepričati, da je bilo blago pravilno nedotaknjeno predloženo namembnemu carinskemu uradu na Dunaju.

35 Tako mora v tem primeru predložitveno sodišče še preveriti, ali je S. Horváth ponovno postal odgovoren na podlagi člena 96(2) carinskega zakonika s tem, da je blago iz postopka v glavni stvari prevzel zaradi njegovega prevoza od Dunaja do Rima.

36 Kot je namreč generalni pravobranilec navedel v točki 61 sklepnih predlogov, če je bilo blago iz postopka v glavni stvari še vedno v zunanjem skupnostnem tranzitnem postopku v trenutku, ko ga je S. Horváth ponovno prevzel, da bi opravil ta prevoz, in če je ta za to vedel, bi lahko znova izpolnjeval pogoja iz člena 96(2) carinskega zakonika, da bi se mu znova naložila obveznost iz te določbe.

37 Ker je v zadevi o glavni stvari iz predložitvenega sklepa razvidno, da blago iz postopka v glavni stvari ni bilo predloženo namembnemu carinskemu uradu na Dunaju, se zunanji skupnostni tranzitni postopek ni mogel končati do dneva, določenega v skladu z določbami člena 92 carinskega zakonika, in ni mogoče izključiti, da je bilo še vedno v tem postopku, ko ga je S. Horváth ponovno prevzel 18. decembra 2008, da bi ga prepeljal do končnega namembnega kraja v Rimu. Poleg tega iz podatkov, ki jih ima na voljo Sodišče, ni mogoče z zanesljivostjo določiti, ali je S. Horváth glede na okoliščine vedel za to, da je bilo to blago še vedno v tranzitnem postopku.

38 Zato mora predložitveno sodišče preveriti, ali je bilo blago iz postopka v glavni stvari še vedno v zunanjem skupnostnem tranzitnem postopku v trenutku, ko ga je S. Horváth ponovno prevzel, in ali je S. Horváth to vedel. Če to ni bilo tako, ni mogoče šteti, da mu je bila na podlagi tega prevzema znova naložena obveznost, da se prepriča, da je bilo to blago pravilno predloženo namembnemu carinskemu uradu.

39 Glede na vse te preudarke je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 96(2) carinskega zakonika razlagati tako, da podizvajalec prevoza, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki je po eni strani blago, ki ga je spremljal tranzitni dokument, predal glavnemu prevozniku na parkirišču namembnega carinskega urada in ki je po drugi strani to blago ponovno prevzel zaradi nadaljnjega prevoza, ni

zavezan prepričati se, da je bilo to blago predloženo namembnemu carinskemu uradu, in je lahko za tako nepredložitev odgovoren le, če je ob novem prevzemu navedenega blaga vedel, da tranzitni postopek ni bil pravilno končan, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Stroški

40 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Pojem „prevoznik“, ki je zavezan predložiti nedotaknjeno blago namembnemu carinskemu uradu v skladu s členom 96(2) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 648/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. aprila 2005, je treba razlagati tako, da zajema vse osebe, tudi podizvajalca prevoza, ki opravi dejanski prevoz blaga, danega v zunanji skupnostni tranzitni postopek, in ki je ob sprejemu tega prevoza vedel, da je to blago v tem postopku.**

2. **Člen 96(2) Uredbe št. 2913/92, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 648/2005, je treba razlagati tako, da podizvajalec prevoza, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki je po eni strani blago, ki ga je spremljal tranzitni dokument, predal glavnemu prevozniku na parkirišču namembnega carinskega urada in ki je po drugi strani to blago ponovno prevzel zaradi nadaljnjega prevoza, ni zavezan prepričati se, da je bilo to blago predloženo namembnemu carinskemu uradu, in je lahko za tako nepredložitev odgovoren le, če je ob novem prevzemu navedenega blaga vedel, da tranzitni postopek ni bil pravilno končan, kar mora preveriti predložitveno sodišče.**

Podpisi